

Številka: 06211-31/2024/33 42134

Datum: 26. 2. 2026

Komisija za preprečevanje korupcije (v nadaljevanju: Komisija) je v okviru svojih pristojnosti v predhodnem preizkusu zaradi suma kršitve določb Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije (Uradni list RS, št. 69/11 – uradno prečiščeno besedilo, 158/20, 3/22 – ZDeb in 16/23 – ZZPri; v nadaljevanju: ZIntPK) obravnavala sum kršitev določb o nasprotju interesov v zadevi 06211-31/2024. Komisija je v predhodnem preizkusu ugotovila tveganja za kršitev določb s tega področja, zato Ministrstvu za kulturo RS na podlagi 8. alineje prvega odstavka 12. člena ZIntPK izdaja naslednje

PRIPOROČILO

Komisija je v povezavi s praksami, ko direktorji javnih zavodov na področju kulture v predloge programov uvrščajo umetniška dela, v katerih sami nastopajo bodisi kot scenaristi, režiserji ali avtorji, za kar prejemajo dodaten honorar po avtorski pogodbi, zaznala posamezna tveganja za kršitev določb ZIntPK s področja nasprotja interesov, zato Ministrstvu za kulturo RS priporoča, da za vse javne zavode, ki delujejo na področju kulture, pripravi usmeritve glede dolžnega izogibanja nasprotju interesov.

OBRAZLOŽITEV:

Komisija je postopek zaradi suma kršitve določb ZIntPK pričela na podlagi prijave, ki je vsebovala očitke v povezavi s praksami, ki so konkretizirane v izreku predmetnih priporočil.

V zvezi z navedenim Komisija pojasnjuje, da direktorji javnih zavodov, ki delujejo na področju kulture, skladno z 9. točko 4. člena ZIntPK predstavljajo uradne osebe ter da lahko tovrstne prakse predstavljajo tveganje za nastanek kršitev nasprotja interesov. Direktorji javnih zavodov na področju kulture so zato kot uradne osebe, skladno z 38. členom ZIntPK, ob ugotovitvi obstoja okoliščin nasprotja interesov dolžni prenehati z delom v zadevi, razen če bi bilo nevarno odlašati, ter o izločitvi in okoliščinah nasprotja interesov najkasneje v roku treh delovnih dni pisno obvestiti svojega nadrejenega oziroma predstojnika (v primeru javnih zavodov je to svet zavoda). Svet zavoda mora nato v funkciji nadrejene osebe oziroma predstojnika čim prej, najkasneje pa v petih dneh od prejema obvestila direktorja, obrazloženo odločiti, ali se direktorja izloči iz postopka obravnave in odločanja o zadevi ali uradna oseba nadaljuje z delom. To v praksi pomeni, da svet zavoda **pisno in obrazloženo** sprejme odločitev z navodili glede nadaljnjega ravnanja direktorja ter ga na podlagi

njegovega obvestila bodisi izloči in določi, kdo bo v konkretni zadevi namesto njega opravljal javne naloge, bodisi ga ne izloči in mu poda obrazložena navodila glede nadaljevanja z delom. V zvezi s primeri, ko bi svet zavoda odločil, da direktor lahko nadaljuje z delom, Komisija poudarja, da morajo biti takšne odločitve obrazložene, svet zavoda pa jih mora nato v petih dneh po sprejemu posredovati Komisiji. Če svet zavoda o izločitvi ne odloči v zgoraj navedenem roku ali če uradna oseba nima nadrejene osebe oziroma predstojnika, uradna oseba o obstoju okoliščin nasprotja interesov v petih dneh obvesti Komisijo. Komisija v petih dneh od prejema obvestila odloči o obstoju oziroma neobstoju nasprotja interesov in o načinu izognitve nasprotju interesov.

To konkretno pomeni, da če bi direktor želel v posameznem delu programa sam nastopiti kot režiser/scenarist/avtor, mora o tem **pred oblikovanjem končnega predloga programa – ne glede na to, ali program pripravlja sam ali skupaj z ostalimi strokovnimi sodelavci – pisno obvestiti svet zavoda, ki mora nato o tem obrazloženo odločiti**. Direktor mora biti iz postopka odločanja o umeščanju lastnih predstav oziroma lastnih vložkov v posamezne dele programa torej v celoti izločen, sam pa o tem ne sme sprejemati nobenih odločitev. V zvezi s tem velja poudariti, da direktor prav tako ne sme podpisovati posameznih avtorskih pogodb iz tega naslova ali potrjevati izplačil samemu sebi na podlagi tovrstnih sklenjenih pogodb.

Področja ustreznega upravljanja z nasprotji interesov tudi ne gre zamenjevati s področjem izdaje soglasij direktorjem javnih zavodov za opravljanje dodatnih dejavnosti. Navedeno pomeni, da v primerih, ko direktor svet javnega zavoda prosi za soglasje za opravljanje npr. režije v določeni predstavi tega javnega zavoda, svet javnega zavoda pa s tem soglaša, mora pri posameznih dejanjih v povezavi z izvedbo režije (npr. podpis pogodbe, potrdilo izplačila ipd.) direktor svet javnega zavoda obveščati o nastanku nasprotja interesov. Lahko pa sicer ob podaji soglasja svet javnega zavoda že določi osebo, ki bo v povezavi z izvedbo režije opravila vsa dejanja. Predlagamo, da direktor v tem primeru že v prošnji svetu javnega zavoda jasno zapiše, katera dejanja se bodo v povezavi z izvedbo npr. njegove režije zgodila, da se bo pri tem pojavila okoliščina nasprotja interesov in da ločeno v povezavi s tem svet javnega zavoda sprejme tudi jasen in obrazložen sklep o ravnanju direktorja v tem primeru. Zgolj zaprosilo za izdajo soglasja za opravljanje dodatne dejavnosti direktorja in odločitev sveta javnega zavoda, da s tem soglaša, za primere zakonitega ravnanja v okoliščinah nasprotja interesov ni dovolj. V zvezi z izdajanjem soglasij uradnim osebam za opravljanje dodatne dejavnosti Komisija še opozarja, da je treba paziti na enoten način izvajanja tovrstnih dejavnosti oziroma, da je treba v vseh javnih zavodih s področja kulture poenotiti kriterije za njihovo izvajanje.

Če sveti javnih zavodov ne morejo zagotavljati zgoraj navedenih utemeljenih in obrazloženih odločitev, bi bilo v skrajni fazi morebiti treba razmisliti o spremembi zakonodaje na področju delovanja javnih zavodov na področju kulture, ki bi materijo okoliščin nasprotja interesov v primerih ustvarjanja umetniških programov dela urejala specialno. Ker opisanih okoliščin področna zakonodaja trenutno ne ureja, so določbe ZIntPK zavezujoče tudi za njihove direktorje in člane svetov teh zavodov, ne glede na morebitne specifičnosti delovanja javnih kulturnih zavodov. Komisija namreč na podlagi lastne zakonodaje pri obravnavi nasprotja interesov uradnih oseb ne more in tudi ne sme delati izjem. Komisija se sicer zaveda, da so direktorji javnih zavodov na področju kulture pogosto tudi sami umetniki, pri čemer nikakor ne želi omejevati njihove umetniške ustvarjalnosti, opozarja pa, da sodi predlaganje sebe, svojega družinskega člana ali druge

povezane (fizične ali pravne) osebe v postopkih, ki so kakorkoli povezani z dodeljevanjem ali pridobivanjem javnih sredstev, med najbolj tipične oziroma najbolj pogoste okoliščine, ki lahko ustvarijo nasprotje interesov skladno z določbami ZIntPK.

V izogib dolgoročnemu nastajanju okoliščin nasprotja interesov v okviru oblikovanja umetniških programov Komisija predlaga, da pristojno ministrstvo vsaj v določenih primerih zagotovi uvedbo razpisov, na podlagi katerih bi se lahko posamezna predstava/dogodek, scenarij, delo ipd. uvrstil v program za posamezno leto. Vnaprej opredeljen postopek izbire predstav, ki bi temeljil na vnaprej določenih kriterijih, bi namreč povečal možnosti, da so izbrane najboljše predstave oziroma dela in najbolj strokovno usposobljeni kandidati z različnimi izkušnjami in idejami. Z jasnimi merili in kriteriji izbire bi se tudi povečala transparentnost postopka, kar krepi zaupanje javnosti v objektivnost in nepristranskost postopka.

Dodatno Komisija predlaga, da javni zavodi na področju kulture pregledajo svoje načrte integritete ter vanje vključijo tveganja v zvezi s specifikjo svojega poslanstva (npr. tveganja za nastanek nasprotja interesov, ki nastajajo pri oblikovanju umetniškega programa) in ukrepe za njihovo ustrezno upravljanje.

Komisija je preventivni organ s področja preprečevanja korupcije, zato je dolžna, kadar zazna kakršnakoli tveganja s tega področja, sprejeti ustrezna priporočila in predlagati ukrepe za njihovo odpravo. Tveganja za nastanek korupcije so lahko tako na normativni ravni (nedorečeni zakoni, podzakonski akti in občinski predpisi) kot tudi v sami izvedbeni fazi, ko posamezni organ izvaja svoje zakonske pristojnosti. Komisija je v okviru predhodnega preizkusa ugotovila, da lahko pride v primeru, ko direktor oz. umetniški vodja javnega zavoda s področja kulture v program dela oz. repertoar gledališča uvrsti (so)avtorsko predstavo oz. dogodek, ki ga bo za dodatno plačilo sam bodisi režiral bodisi opravil scenografijo zanj, do določenih tveganj za kršitev določb ZIntPK s področja nasprotja interesov. Iz tega razloga je zato smiselno, da Ministrstvo za kulturo RS za javne zavode, ki delujejo na področju kulture, pripravi usmeritve glede dolžnega ravnanja uradnih oseb v okoliščinah nasprotja interesov skladno z ZIntPK.

Senat Komisije je na podlagi vpogleda v vsebino zadeve na 11. seji 26. 2. 2026 sprejel sklep, s katerim so se predmetna priporočila sprejela.

Komisija Ministrstvo za kulturo RS naproša, da jo v roku treh mesecev od prejema tega Priporočila obvesti o aktivnostih oziroma izvedenih ukrepih.

mag. Aleš Kocjan

namestnik predsednika Komisije
za preprečevanje korupcije